

Finanszírozás

A KKV-K FINANSZÍROZÁSHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉSÉNEK JAVÍTÁSA

- ▶ A kis- és középvállalatok (kkv) hitelezése Magyarországon jobban visszaesett 2008 után, mint a legtöbb országban, más országokhoz képest továbbra is szigorúak a hitelfeltételek, különösen a kisvállalkozások, a magasabb kockázat/hozam profilú és hosszú távú kölcsönt kereső vállalkozások számára.
- ▶ A kormányzat által bevezetett kiterjedt hiteltámogatási rendszer stabilizálta a kkv-hitelezést, de vannak hátrányai: a magánszektor kiszorítása, a nem megfelelő tőkeallokáció és a pénzügyi költségek.
- ▶ A bankszektor a nem teljesítő hitelek örökségével, magas adóterheléssel és kedvezőtlen működési környezettel küzd.

Mi a probléma?

A pénzügyi válság erős negatív hatással volt a magyarországi kkv-hitelezésre, ami reálértéken majdnem 30%-kal csökkent 2008 és 2014 között (lásd az ábrát). A hitelfeltételek is jelentősen szigorodtak a pénzügyi válság után és szigorúak maradtak 2015-ben is, aminek a hatását a kisvállalkozások és a hosszú távú kölcsönt igénylő vállalkozások érezték meg a legerősebben. A kkv-hitelek és a nagyvállalati hitelek kamatszintje közti különbség 2,7 százalékpont volt 2014-ben, ami 1 százalékponttal magasabb, mint 2008-ban, és sokkal magasabb, mint a legtöbb OECD-országban, ami a magyar pénzügyi intézmények megnövekedett kockázatkerülését tükrözi.

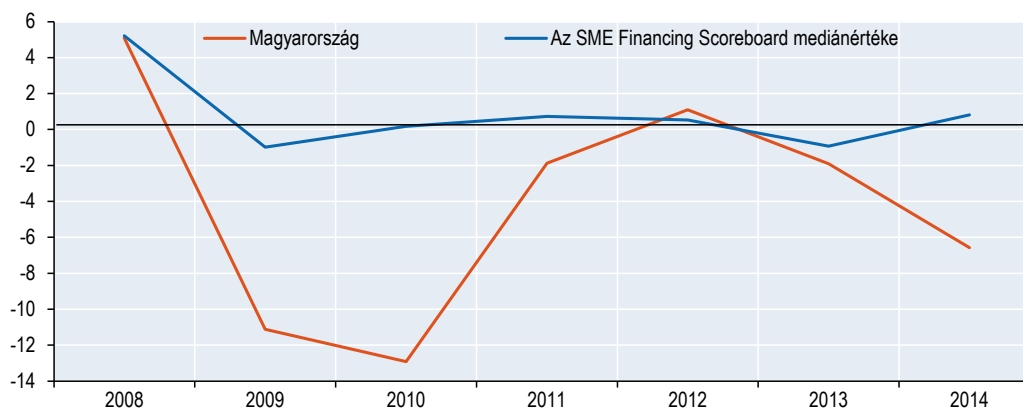
A jegybank 2013-ban indította el a Növekedési Hitelprogramot (NHP), ami hitelintézeteknek nyújt kamatmentes refinanszírozási hitelt, amit azok egy meghatározott maximum kamattal hiteleznek tovább a kkv-knak. Indulásától kezdve

2015 végéig a program keretében 31.000 vállalkozás jutott finanszírozáshoz, összesen 2.126 milliárd forint értékben (ami a GDP 5,8%-a). Az NHP jelentősen hozzájárult a kkv-hitelezés stabilizálásához 2013 óta, most azonban fokozatosan kivezetésre kerül. Pozitív lépés az új, hitelezési aktivitáshoz kötött, három éves futamidőn át elérhető kamatcsere-ügyletek bevezetése, ami enyhítheti az NHP kivezetésének hatását. A kamatcsere-ügyletek keretösszege 1000 milliárd forint, és 2016-ban egy korlátozott időszakban áll a bankok rendelkezésére, amelyeknek növelniük kell a kkv-hitelállományukat, ha élni akarnak a kamatcsere-ügyletek lehetőségével.

Az NHP-n kívüli hitelezés azonban még mindig erőteljesen csökken. Ez a magyar bankszektor tartós gyengeségének következménye, ami a pénzügyi válság kitérése óta nem tudta

» A pénzügyi válság után Magyarországon jobban visszaesett kkv-hitelezés, mint a legtöbb országban

A kkv-hitelállomány változása az előző év százalékában, reálértéken

Megjegyzés: A kkv-hitelezés 2012-es növekedése annak a következménye, hogy egyes nagyobb vállalatok is átkerültek a kkv-kategóriába.
 Forrás: OECD (2016), *Financing SMEs and Entrepreneurs 2016: An OECD Scoreboard*, OECD Publishing, megjelenés alatt.

visszaállítani a megfelelő szintű jövedelmezőséget. 2010 óta adó terheli Magyarországon működő bankok eszközállományát. Ez az adóteher, kiszámíthatatlan működési környezettel és szigorú szabályozással párosulva, lecsökkentette a hitelezés jövedelmezőséget, ami különösen a kkv-hitelezésre van erős hatással. A bankszektor emellett a nem teljesítő hitelek magas arányával is küzd. 2014-ben a kkv-hitelállomány 20,7%-a volt nem teljesítő, szemben a 2009-es 5,4%-os aránnyal. Ez sokkal magasabb arány, mint ami a vállalati hitelezés egészében megfigyelhető. Ennek következtében a bankok csökkentik a tőkeáttételt, nagyon óvatos és kockázatkerülő üzletpolitikát folytatnak, ami a kisvállalkozásokat a részarányuknál nagyobb mértékben érinti.

A kockázati tőke-befektetések értéke a 2009 és 2014 között 700 millió forintról 18,8 milliárd forintra emelkedett, ami az innovatív, gyorsan növekedő startupok számára nyújt tőkefinanszírozást. A kockázati tőke-piac azonban nagymértékben függ az Európai Bizottság és az Európai Befektetési Alap támogatásától, különösen a „JEREMIE” programtól. A kkv-k számára a Budapesti Értéktőzsdén elindítani tervezett növekedési tőkepiac alkalmas lehet arra, hogy elősegítse a kiskibocsátók hozzáférést a kockázati tőkéhez, ami kiegészítheti a banki hitelezést. A résztvevők jobb ösztönzésével egészséges piaci ökoszisztéma jöhet létre, ami képes támogatni a kkv-eket a tőzsdéi bevezetés során és után, miközben exit-lehetőségek teremtésével élénkíti a kockázati tőkebefektetéseket.

Miért fontos ez Magyarország számára?

A magyar gazdaság általában véve túljutott a pénzügyi válság okozta visszaesésen, 2015 elején a GDP meghaladta a 2007-es szintet és a gazdasági növekedés a következő néhány év során meghaladhatja az EU-átlagot. A banki hitelezés azonban visszafogott maradt, különösen, ami a kkv-hitelezést illeti. Ez veszélybe sodorhatja a válságból való kilábalás fenntarthatóságát és lendületét, tekintettel a kkv-szektorra a magyar gazdaságban betöltött különösen fontos szerepére: a szektor a foglalkoztatás több mint 70%-át és a hozzáadott érték több mint felét adja.

Milyen szakpolitikai lépésekre van szükség?

- ▶ Tekintettel a Növekedési Hitelprogram jelentőségére a kkv-hitelezés volumene és feltételei szempontjából, a program fokozatos kivezetésének hatásait gondosan elemezni kell és szükség esetén módosítani kell a terveket.
- ▶ Elő kell mozdítani a Budapesti Értéktőzsdén a kkv-k növekedési tőkepiacának elindítását, amit arányos bevezetési és megfelelési követelmények meghatározásával is támogatni kell.
- ▶ Meg kell erősíteni a bankszektort a tervezett adócsökkentések végrehajtásával és további adócsökkentések mérlegelésével az adóteher EU-átlaghoz való közelítése érdekében.
- ▶ Felül kell vizsgálni a szabályozási követelményeket, hogy ne vezessenek a banki kkv-hitelezés indokolatlan visszafogásához, biztosítva ugyanakkor a pénzügyi szektor stabilitását.
- ▶ Kezeleni kell a nem teljesítő hitelek nagy mennyiségét, elsősorban a nem teljesítő hitelek megoldásának előmozdításával.
- ▶ Élni kell a bankok számára a kkv-hitelek magas minőségű értékpapírosítására rendelkezésre álló lehetőséggel (az egyszerű, átlátható és egységesített értékpapírosítás európai uniós szabályai szerint), hogy ennek révén a bankok mérlegében hitelezési kapacitás szabaduljon fel, ezzel is előmozdítva a további kkv-hitelezést.
- ▶ Végre kell hajtani a tervezett vállalati hitelinformációs rendszer bevezetését, biztosítva, hogy a rendszer granuláris és standardizált adatokat tartalmazzon és tegyen hozzáférhetővé a piaci szereplők széles köre számára.
- ▶ Dolgozni kell a kkv-finanszírozás G20/OECD magas szintű elveinek bevezetésén.
- ▶ Elő kell segíteni a kisvállalkozások vezetőinek pénzügyi képzését, a rendelkezésre álló alternatív finanszírozási lehetőségek megismertetése és az igénybevételekhez szükséges készségek elsajátítása érdekében.

További irodalom

OECD (2016), *Financing SMEs and Entrepreneurs 2016: An OECD Scoreboard*, OECD Publishing, megjelenés alatt.

Nassr, I.K. and G. Wehinger (2016), „Opportunities and limitations of public equity markets for SMEs”, *OECD Journal: Financial Market Trends*, Vol. 2015/1. <http://dx.doi.org/10.1787/fmt-2015-5jrs051fvnj>

G20/OECD (2015), *High-Level Principles on SME Financing*. <http://www.oecd.org/finance/G20-OECD-High-Level-%20Principles-on-SME-Financing.pdf>.

OECD (2015), *New Approaches to SME and Entrepreneurship Financing: Broadening the Range of Instruments*, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264240957-en>

Nassr, I.K. and G. Wehinger (2015), „Unlocking SME finance through market-based debt: Securitisation, private placements and bonds”, *OECD Journal: Financial Market Trends*, Vol. 2014/2. <http://dx.doi.org/10.1787/fmt-2014-5js3bg1g53ln>